

Cultuurcentra en gemeenschapscentra na 2015

Standpunt VVC 14 januari 2015

We zijn in een fase aanbeland waarin de Vlaamse overheid en lokale besturen als gelijkwaardige partners met elkaar omgaan. Lokale besturen nemen hun verantwoordelijkheid en verdienen daarvoor de nodige autonomie. Vlaanderen stuurt niet langer, maar voert een beleid in overleg. De tijd is rijp om het decreet lokaal cultuurbeleid in dat licht te herbekijken.

Het louter overhevelen van alle middelen van dit decreet naar het gemeentefonds biedt niet voldoende antwoord op de uitdagingen van morgen. We pleiten ervoor om op zijn minst de enveloppesubsidies van de cultuurcentra in te zetten voor een nieuw alternatief kader, waarbij cultuur- en gemeenschapscentra en hun lokale besturen op 2 vlakken ondersteund en gestimuleerd worden:

I. Regionale schaal en alternatieve beheersvormen

Door het regionaal uitstralingsgebied van hun werking positioneren cultuurcentra zich voortdurend op de verrijkende wisselwerking tussen Vlaamse overheid en de lokale besturen, tot op vandaag ook met steun van de provincies. Deze regio-schaal is van enorm belang voor de werking van cultuurcentra en verdient in de toekomst meer aandacht. Niet alleen omwille van het publieksbereik dat verder reikt dan de gemeentegrenzen, maar vooral om te zoeken naar meer samenwerking en afstemming tussen cultuur- en gemeenschapscentra binnen een regio. Er zijn al een aantal voorbeelden van regio's waar de programmatie/het aanbod afgestemd wordt, waar gezamenlijke communicatie en ticketverkoop gebeurt,.. maar er kan nog verder gedacht worden aan het delen van infrastructuur en personeel (expertise en specialisatie), het realiseren van gezamenlijke aankopen, opzetten van coproducties,... Schaalvergroting en meer efficiëntie dus, maar tegelijk meer op maat en meer specialisatie.

In het kader van de regionale schaal, maar ook in functie van goed **ondernemerschap** zijn beheersvormen nodig die een hedendaags vorm van cultural governance mogelijk maken. We denken aan vormen zoals bvb de coöperatieve vennootschap met sociaal oogmerk, e.a....

Het is deze regionale benadering die o.a de cultuurspreiding meer dimensie geeft en waar een meerwaarde gecreëerd kan worden bovenop op het lokale en Vlaamse beleid.

II. Innovatie in de unieke verbindingsplek van kunst tot sociaal-cultureel werk

Wat cultuur- en gemeenschapscentra uniek maakt in het cultuurlandschap is dat zij de verbindingsplek zijn van professionele kunsten én amateurkunsten tot educatie en sociaal-cultureel werk. Elk van deze domeinen is voortdurend in beweging en heeft impulsen nodig tot innovatie. De beleidsnota cultuur wijst op het precaire evenwicht tussen productie en presentatie. Of het nu gaat over gevestigde waarden, jonge kunstenaars of circus, het aanbod in het Vlaamse kunstenaarslandschap is rijk en divers maar er is nood aan een geïntegreerd beleid dat dit aanbod afstemt op de spreiding ervan. Bovendien gaat het steeds om méér dan louter het 'spreiden': het gaat om verbintenissen met individuele kunstenaars en collectieven: presentatie, steeds vaker ook creatie, onderdak bieden, proces,... En het gaat om de interactie met het publiek, de burger: het voortdurend zoeken naar geschikte presentatieformules, educatieve kaders tot en met een grotere betrokkenheid en wisselwerking tussen programmator, kunstenaar en publiek: cocreatie. Daarbij gaat het verder dan het eigen gebouw of podium, de werking situeert zich op het publieke domein: pleinen, straten,.. Deze functies zitten al jaar en dag in het DNA van de centra.

Cultuur- en gemeenschapscentra zijn steeds een sterke partner van het sociaal-cultureel werk. Ook het middenveld is volop in beweging. Nieuwe vormen van burgerinitiatieven en vereniging duiken op. De roep naar innovatie in het middenveld was nog nooit zo groot. Ook hier kan de professionele ondersteuning van de centra een hefboom betekenen.

Het is die verbindingsplek die nood heeft aan stimulansen om deze opdrachten telkens opnieuw waar te maken op maat van de lokale realiteit, in samenspraak met politici, kunstenaars, middenveld en burgers en van daaruit te kunnen bijdragen aan een Vlaamse samenleving en ambities.

In afwachting van een alternatief kader blijven de middelen van de cultuurcentra (enveloppesubsidies) in handen van de Vlaamse minister van Cultuur. Zo kan met zorg en in overleg met alle betrokkenen een degelijke beleidskeuze gemaakt worden.

